

Dnes v čísle:

I. olomoucké sympozium
ukrajinistů
Konference o varhanách
na FF UP
Laboratoř obrazové analýzy
duhovky a sítnice lidského oka
Civilizace versus Tálíabán

Žurnál

12**Ročník 11 • Vychází 30. listopadu 2001**

Ramiro Cibrián: „Vstup České republiky do EU je dobrý nápad“

Mezi nejvýznamnější celouniverzitní události minulého týdne patřila bezesporu návštěva velvyslance Evropské unie v ČR R. Cibriána a jeho delegace v doprovodu krajského hejtmána Ing. J. Březiny, které ve čtvrtek 22. 11. přivítala do posledního místa zaplněná aula FF UP. Po přivítacím projevu děkana FF UP doc. V. Řehana seznámil R. Cibrián přítomné s účelem své návštěvy, který formuloval jako snahu o vyjasnění

některých otázek, jež v souvislosti s připravovaným vstupem ČR do Evropské unie vyvolávají vedle očekávání řady pozitivních efektů i nejrůznější obavy. R. Cibrián rovněž zmínil pozitivní znění poslední zprávy o přípravách ČR na vstup do EU a stručně shrnul harmonogram nadcházejících fází procesu začleňování nových členských států do evropských struktur, včetně jeho nejcitlivějších kapitol (regionální politika, zemědělství, energetika). Uvedl také několik poznámek k otázkám uznávání profesní kvalifikace a diplomů mezi členskými státy EU a ke smyslu zavádění tzv. přechodných období; v této souvislosti ozřejmil opodstatněnost důrazu, který EU klade na kvalitu veřejné správy členských zemí.

V diskusi, jejímiž partnery byli velvyslanci EU především olomoučtí studenti vybavení množstvím zasvěcených dotazů, se vystřídal řada témat; v reakcích R. Cibriána na vznesené otázky přitom převládala zejména důraz na pozitivní změny, které jsou od procesu začleňování kandidátských států do EU očekávány a optimismus v pohledu na řešení stávajících i budoucích problémů, které tento proces zahrnuje. Hovořilo se mj. o otázkách informační strategie v zemích ucházejících se o vstup do EU; tato oblast patří podle slov R. Cibriána mezi „první povinnosti české politické reprezentace“. Ke zvolenému způsobu národní informační strategie se vyjádřil také olomoucký krajský hejtmán Ing. J. Březina, v jehož kritických po-

známkách zazněla zejména výhrada k obsahu diskuse ke vstupu do EU, která by podle něj neměla mít charakter „propagandistické akce“, ale měla by se stát věcnou komunikací o kladech a záporech vstupu do EU. Na toto téma navázala otázka důsledků eventuálního neschválení referenda o vstupu ČR do EU; jak R. Cibrián zdůraznil, „vstup České republiky do EU je pro budoucnost této země dobrý nápad a důležitý krok – ale je to pouze vaše dobrovolné rozhodnutí, neboť EU je především demokratický projekt“. K otázce míry podpory vstupu do EU ze strany politické reprezentace ČR R. Cibrián poznamenal, že o méně nadšení pro vstup do EU Češi projevují, o to výraznější je jejich racionální přístup k jednotlivým otázkám, což podle jeho slov platí i pro českou politiku. Jako výstřední diplomat (a se smyslem pro humor: „Jsem úředník a jako takový nemusím mít vlastní názor.“) se R. Cibrián vyjádřil i k dalším problémům, jež bohatá diskuse otevřela – úloha

Dokončení na str. 3

Další informace také na str. 4

Rektorka Univerzity Palackého prof. J. Mačáková a předseda Akademického senátu PF Mgr. M. Černý zvou na

**inauguraci děkana Právnické fakulty UP
JUDr. Mag. iur. M. Malacky**

Slavnostní akt se koná v aule Právnické fakulty UP 7. 12. ve 13 hodin.

Ocenění Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

Ministr školství, mládeže a tělovýchovy ČR E. Zeman předal v pondělí 19. 11. ve Velkém zrcadlovém sále MŠMT Cenu ministra školství, mládeže a tělovýchovy za výzkum, dále Medaile I. a II. stupně a Cenu ministra pro vynikající studenty a absolventy ve studijním programu. Mezi oceněnými byl i prof. Lubomír Kubáček, DrSc., z Katedry matematické analýzy a aplikací matematiky Přírodovědecké fakulty UP, který obdržel Medaili MŠMT I. stupně za monografii *Statistika a metrologie* a za výzkum v oblasti statistiky a teorie odhadu.

Stejně ocenění získali letos dále doc. P. Hůlek, CSc. (LF UK v Hradci Králové), doc. R. Liska, CSc. (Fakulta jaderná a fyzikálně inženýrské ČVUT v Praze), doc. A. Krajina, CSc. (LF UK v Hradci Králové a Prof. I. Rektor, CSc. (LF MU v Brně).

Ministr ocenil také Mgr. M. Botošovou, absolventku Katedry speciální pedagogiky PdF UP, která získala *Resortní medaili II. stupně* za „zajišťování a zlepšování podmínek pro výchovu a vzdělávání handicapovaných žáků a studentů v ČR“.

Dokončení na str. 5

Zástupkyně Rakouského ministerstva zahraničí pro kulturně-politické záležitosti přicestovala na návštěvu UP 22. 11. dr. M. Kalistová. V doprovodu ředitele Rakouského kulturního fóra v Praze dr. M. Poigra se setkala s rektorkou UP prof. J. Mačákovou, CSc., a navštívila Rakouskou knihovnu FF UP, která jako dar Rakouského ministerstva zahraničí slouží již několik let nejen studentům UP, ale také širší olomoucké veřejnosti.

Text a foto -mav-

Ve dnech 22. – 24. 11. probíhal ve Filmovém sále FF UP seminář „Film a společnost – Latinská Amerika“, pořádaný katedrami romanistiky a teorie a dějin dramatického umění FF UP a Multikulturálním centrem Praha. Prostřednictvím osmi filmů z produkce Brazílie, Mexika, Argentiny, Kuby, USA a následných diskusí tak měli účastníci jedinečnou možnost seznámit se s historií, kulturou a současnými problémy latinskoamerických zemí. Na snímku Mgr. M. Riebová z Katedry romanistiky FF OU Ostrava.

-red-, foto -tj-

Zájemcům o studium na Univerzitě Palackého byl určen **Den otevřených dveří na UP**, jenž letos připadl na sobotu 24. 11. Studenti i rodiče se mohli na fakultách informovat o jednotlivých oborech a koncepci studia. Pro akademický rok 2002/2003 plánuje UP přijmout 942 studentů do bakalářských a 2 425 do magisterských programů.

-red-, foto -tj-

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Prohlášení Akademického senátu CMTF UP

Členové Akademického senátu Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci prohlašují, že přestože již bylo státním zástupcem zastaveno trestní stíhání proti absolventu CMTF UP panu Vojtěchu Proti-vinskému, plně se ztotožňují s jeho postojem, činy i prohlášeními a vyjadřují mu zcela svou podporu.

Zároveň prohlašujeme, že není žádným hanobením přesvědčení, jsou-li připomenuta fakta o nedávné zločinné minulosti KSČM, která jsou o tomto subjektu obecně známa a od kterých se tento subjekt nikdy nedistancoval a distancovat nechce. Tímto chce senát CMTF poukázat na velmi nebezpečný precedens, který by se takto mohl vytvořit pro budoucnost: že připomenutí zločinné minulosti, od níž se někdo nedistancoval, by mohlo být trestně stíhatelné jako hanobení cti a přesvědčení.

Chceme také upozornit na onu okolnost, že celá věc byla zřejmě předem plánována, neboť žaloba přišla až po uplynutí téměř jednoho roku. Dále chceme poukázat na chování Správy Policie ČR Jihomoravského kraje, která informuje média, aniž by předem informovala obviněného o jeho provinění. Doufáme, že celá věc bude ještě řádně prošetřena.

Doc. R. Smahel, ThD., předseda AS CMTF UP

Na pomoc afghánskému obyvatelstvu

Český červený kříž vyhlásil sbírku na zmírnění utrpení afghánského civilního obyvatelstva. Název účtu je FOND HUMANITY ČČK; peněžní ústav: KB Praha 1; číslo účtu: 10030-7334-011/0100, VS 555.

Děkujeme za jakoukoli finanční částku.

Za ČČK RNDr. M. Jukl, Ph.D.

Žen několik řádků

Co asi nevíte IIII

Nedávno na mě na stránkách Žurnálu zaútočila paní redaktorka Novobilská. Osobně se nedomnívám, že vrcholem novinářské profesionality je mailové doručení čtyř nesrozumitelných dotazů s výzvou o „vyplnění“ odpovědi a na telefonickou konzultaci po drážděném odseknutí o tom, že snad každý pochopí, že špatně položenou otázku je nutné si přeformulovat a následně si na ni odpovědět.

Na druhou stranu o CITT UP chtěla psát i redaktorka týdeníku Ekonom. Ta přijela z Prahy a v prostorách CITT UP strávila několik hodin, aby měla možnost se seznámit s ideologií práce CITT, našimi plány i problémy. Prošla firmy účastně v inkubátoru, informovala se o jejich činnosti. Ze své návštěvy si odvezla spoustu propagačního materiálu a mnoho telefonních čísel pro případnou konzultaci. Také novinářský přístup.

Vážené paní redaktorky, dovolte mi dvě otázky: Kolik důležitějších akcí, než je návštěva velvyslance EK v ČR na půdě univerzity, se odehrálo na Univerzitě Palackého 22. 11. mezi 14–15 hodinou, že jste ani jedna, přes ústní upozornění předsedy Mašlána a mé upozornění písemné, nenašla čas se návštěvy účastnit? Spoléháte na to, že práci za vás opět někdo udělá?

Doufám, že tímto je naše informační nedorozumění na stránkách Žurnálu ukončeno a vy, vážené paní redaktorky, mi dovolíte, abych vás pozvala do prostor CITT UP.

H. Štoselová

Pozn. red.: Protože se na rozdíl od Mgr. H. Štoselové nedomnívám, že „tímto je naše informační nedorozumění na stránkách Žurnálu ukončeno“, vyjádření redakce přineseme v příštím čísle.

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

I. olomoucké sympozium ukrajinistů

Ve dnech 15. – 17. 11. 2001 se uskutečnilo na Filozofické fakultě UP I. olomoucké sympozium ukrajinistů, organizované sekci ukrajinistů filologie Katedry slavistiky FF UP. Mezinárodní setkání ukrajinistů střední Evropy se konalo v České republice poprvé a bylo věnováno 10. výročí Dne nezávislosti Ukrajiny. Účastníky sympozia z Česka, Ukrajiny, Slovenska, Polska a jiných zemí pozdravil i děkan FF UP doc. V. Rehan a velvyslanec Ukrajiny v ČR doc. S. Ustýč, CSc. Na sympoziu bylo vyslechnuto na 50 referátů, v nichž se přednášející snažili kriticky zhodnotit výsledky své dosavadní badatelské práce a upřesnit aktuální problematiku současné ukrajinistiky jako vědy o duchovní a materiální kultuře ukrajinistického národa. Jednacími jazyky byla ukrajinština.

Na snímku zleva: ak. M. Mušynka, prof. P. Lyzaneč, doc. S. Ustýč, CSc. a prof. J. Anderš, DrSc.

Hlavní, široce koncipované referáty byly předneseny na plenárním zasedání – prof. J. Anderš (Olomouc): *Ukrajinské listiny v dějinách ukrajinisticko-českých jazykových vztahů*; prof. P. Lyzaneč (Užhorod): *Ukrajiniština v zahraničí: problémy a perspektivy*; akad. M. Mušynka (Bratislava): *Ivan Paňkoveč – zakladatel československé ukrajinistiky po druhé světové válce*.

Poté pokračovala práce sympozia ve třech sekcích. Sekce *Problémy jazyka* se soustředila na řešení následujících problémů: sociální rehabilitace ukrajinistického jazyka, lexikálně sémantické procesy v dnešní ukrajinštině, struktura a fungování současného ukrajinistického spisovného jazyka, kultura řeči na současné Ukrajině.

Sekce *Problémy literatury* se věnovala hlavně tvorbě rehabilitovaných spisovatelů (V. Vinnyčenko, V. Pidmohylnyj, I. Bahrjanyj aj.), ale také chápání historické minulosti Ukrajiny v dnešní ukrajinistické literatuře

Spor o Darwina?

V minulých číslech přinesl Žurnál UP zprávu o přípravě diskusního semináře na toto téma. Seminář se 14. 11. na Lékařské fakultě MU v Brně zúčastnilo něco přes 40 pracovníků vysokých škol, Akademie věd ČR a gymnázií, pět účastníků bylo z naší univerzity. Spor se nekonal, protože nepřišli odpůrci Darwinovy teorie. Vůbec se tu nehovořilo o nálezech fosilií, geologických vrstvách nebo divergencí, jak by někdo mohl očekávat.

Pětihodinový seminář pojednával převážně o molekulárně genetickém základu proměnlivosti živých systémů včetně virů. Jde o procesy, kterými se mění a doplňuje genetická informace, a tím i vlastnosti (fenotyp) organismu, takže přírodní výběr má pak z čeho vybírat a evoluce může probíhat. Procesy transpozice, nehomologní rekombinace, alternativní sestřih genů a mobilní genetické elementy jsou další a mnohem účinnější generátory dědičné proměnlivosti než mutace. Asi 30 % lidského genomu vzniklo z mobilních elementů. Imunitní systém a dynamika změn jeho genomu vyvolaná transpozicemi exonů během diferenciaci lymfoidních buněk představuje „hru evoluce v malém“ na principu selekčně klonální.

Audiodznamen celého jednání je zájemcům k dispozici na požádání (biospol@med.muni.cz).

-mh-

a významu pražské školy ukrajinistických emigrantských básníků.

Sekce *Problémy kultury* měla na programu tyto otázky: Morava a Olomouc v dějinách česko-ukrajinistických vztahů; Ukrajinci v zemích centrální Evropy: dialog kultur; mentalita ukrajinistického národa; prameny ukrajinistické kultury. Řada přednášek byla věnována srovnávacímu studiu ukrajinistické a české frazeologie.

Všechny referáty se těšily velkému zájmu posluchačů, mezi nimiž byli i studenti sekce ukrajinistické filologie. Aktivní diskuse k jednotlivým referátům svědčí o aktuálnosti projednávané teoretické problematiky.

Skoro všichni účastníci sympozia navštívili místní hřbitov a položili květiny k hrobu významného ukrajinisty prof. Ivana Paňkoveče (1887–1958), který je považován za zakladatele československé ukrajinistiky po druhé světové válce. Dnes bydlí v Olomouci jeho dcera paní Marta Dolnyčková, která se setkala s účastníky a s radostí odpovídala na jejich otázky.

K úspěšnému průběhu sympozia přispěl nejen předem publikovaný sborník referátů účastníků (*Ukrajiniština na prahu nového století: problémy jazyka, literatury a kultury*, Olomouc 2001, 319 s.), ale i společenský večírek v restauraci Zbrojnice a koncert v aule FF UP v provedení *MUSICA VARIATA*, na jehož programu byly skladby a písně ukrajinistických, českých a jiných autorů.

Na závěrečném plenárním zasedání vedoucí sekci jménem všech účastníků poděkovali organizátorům sympozia za jeho zdařilý průběh a vyjádřili naději, že podobná mezinárodní olomoucká setkání ukrajinistů se stanou tradicí.

Prof. J. Anderš, DrSc., vedoucí sekce ukrajinistické filologie Katedry slavistiky FF UP
Foto -tj-

Cena SHIMADZU 2001

Ve čtvrtek 22. 11. byla ve velké zasedací místnosti Rektorátu UP slavnostně předána *Cena SHIMADZU 2001*.

Cenu vyhlásila firma SHIMADZU společně s Českou společností chemickou pro mladé vědce do 30 let. Jejím cílem je podpořit mladé vědce v jejich práci a alespoň částečně je za jejich snahu ocenit. Kritéria pro účast byla velmi volná, předložena práce však musela obsahovat libovolnou instrumentálně-analytickou metodu a mít rozsah časopisecké studie.

Za přítomnosti rektorky UP prof. J. Mačákové, prof. V. Šimánka, přednosty Ústavu lékařské chemie LF UP, obchodního zástupce firmy SHIMADZU Ing. T. Petřika a dalších hostů převzala *Cenu SHIMADZU 2001* Ing. Lenka Hykrdová, Ph.D. (na snímku) z Ústavu fyzikální chemie Jaroslava Heyrovského AV ČR za práci *Degradace supramolekulárních komplexů typu „host–hostitel“ fotoindukovaná Fe(III): Vliv komplexu na reaktivitu molekuly „hosta“*. Práce se zabývá problematikou odstraňování škodlivých látek z životního prostředí, přičemž využívá metody fotoindukované degradace, tj. působení světla, na vodné roztoky Fe(III) solí, při níž jsou odbourávány přítomné organické látky; zjištěné výsledky mohou být uplatněny při dalším vývoji postupů pro odstraňování škodlivých látek.

Text a foto -ano-

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Konference o varhanách na FF UP

Ve dnech 19. a 20. 11. se konala v Besedním sále Muzea umění konference pořádaná Katedrou muzikologie FFUP pod názvem *Varhany a jejich funkce v Čechách a na Moravě 1600–2000*. Cílem tohoto sympozia, které připravil a řídil prof. J. Sehnal (na snímku vpravo), bylo osvětlit složitou problematiku vývoje, technických možností a společenského fungování varhan ve všech – pro moderní organologii nezbytných – kontextech. Účastníci tak mohli vyslechnout celou řadu referátů širokého zaměření.

Po krátkém úvodu děkana FF doc. V. Rehana a vedoucího Katedry muzikologie prof. J. Vičara (na snímku vlevo) zazněl hlavní příspěvek a následný referát J. Sehnala. Ten ve svém vystoupení nastínil problematiku interpretace barokní hudby na českých varhanách 17. a 18. století a dále zmínil základní technicko-estetické přístupy starých varhanářů k vybraným specifickým stavbám varhan. Další z referujících doc. Z. Fridrich, se zaměřil na stav reflexe, památkové péče a institucionálního zázemí soudobé organologie. Ing. B. Plánský, dlouholetý umělecký poradce závodu Rieger-Kloss Krmov, přednesl referát osvětlující vývoj českého a moravského varhanářství ve druhé polovině 20. století. Plánský se též citlivým způsobem dotkl ožehavého tématu závažných technologických nedostatků a nedořešených koncepcí v oboru. První část konference uzavřel host ze Slovenska, Mgr. S. Šurin, s příspěvkem sociologického charakteru: *Organová kultura na Slovensku po roku 1989*. V další části sympozia seznámil prof. V. Syrový posluchače s akustickými aspekty restaurování varhan. Stejně tak i Ing. Z. Hromádka a RNDr. J. Mlčoch soustředili pozornost na problematiku technické, respektive exaktně matematického charakteru, a to v referátech nazvaných *Problematika intonace a ladění historických varhan v současnosti* a *Fyzikální determinismus ve vývoji varhan*.

Zcela jiný úhel pohledu zvolil P. Mgr. ICLic. M. Bejček, který se zamyslel nad postavením varhan v katolické církvi v současné době u nás. Tento příspěvek vzbudil u posluchačů značnou odezvu a dal svou aktualitostí podnět k rozsáhlé diskusi.

Druhý den konference zahájil MUDr. T. Horák referátem nazvaným *Lze na základě dosavadních poznatků podat ucelený obraz o českém barokním*

varhanářství?, ve kterém zdůraznil význam a vysokou hodnotu tohoto oboru v našich zemích. PhDr. V. Honys se dotkl závažné a stále nedořešené problematiky péče o památkově chráněné varhany. Podobně zaměřený referát zazněl i z úst PhDr. P. Koukala; autor mimo jiné vymezil základní právní otázky a legislativní úskalí spojené s historickými nástroji. Také další z účastníků sympozia, PhDr. V. Kovář, věnovala svůj příspěvek ochraně památných varhan, a to se snahou vymezit základní metodologické koncepte a stanoviska. Obsahem předneseného referátu nepřítomného prof. J. Jana bylo využití varhan na technické univerzitě.

Mgr. R. Hugo svým zamyslením nad způsobem interpretace jihoněmecké barokní hudby navázal na výklad prof. Sehnala. Následující vystoupení Mgr. P. Černého bylo zaměřeno na postoj českých varhaníků k historickým nástrojům. Na závěr konference Mgr. K. Fridrichová-Raueová podala výklad o varhaních koncertech v chrámu Panny Marie Sněžné v Olomouci.

Toto vědecké setkání přispělo významnou měrou k iniciování širší diskuse o stále otevřených otázkách muzikologické, varhanářské a památkářské práce. Referáty budou publikovány ve sborníku v rámci ediční řady Katedry muzikologie „Kritické edice hudebních památek“.

P. Lyko, student 3. ročníku oboru muzikologie

Multidisciplinární seminář *Aktuality ve fyzioterapii*

Dne 24. 11. 2001 se uskutečnil v nové posluchárně FTK UP v Olomouci-Neředíně tradiční každoroční odborný seminář *Aktuality ve fyzioterapii* určený jak pro fyzioterapeuty, tak i pro lékaře z různých klinických oborů se vztahem k léčebné rehabilitaci. V letošním roce bylo zvoleno nosné téma: *Dýchání a respirační poruchy v rehabilitaci*. Zaměření semináře vyplynulo ze skutečnosti, že zejména v ambulantní klinické praxi není dosud v dostatečné míře využíváno

rehabilitačních postupů u nemocných s respiračními poruchami. Dalším důvodem volby témat zařazených přednášek bylo zavedení nových metod v rehabilitaci v této oblasti nejen u dětí, nýbrž i u nemocných dospělého věku, kdy dosud přetrvávají rezervy v terapii např. v oblasti respirační fyzioterapie u chronické obstrukční plicní nemoci.

Více než 80 posluchačů seznámil prof. O. Ošťádal s klinickými a epidemiologickými údaji o nejčastějších onemocněních dýchacího systému. Primář dr. J. Hak (Luhačovice) podal ucelený přehled o terapeutických postupech u respiračních poruch v balneologii. Široké oblasti kinezioterapie v reedukaci dýchání byla věnována přehledová přednáška dr. R. Dvořáka, v níž se referent zaměřil na kineziologickou diagnostiku a na spektrum i méně známých metod v této oblasti léčebné rehabilitace. Poslední dvě přednášky byly věnovány reflexní lokomoci, kdy se Mgr. B. Beranová věnovala ontogenetickým aspektům dýchání z kineziologického hlediska a Mgr. M. Kutín s Bc. V. Kováčikovou využili reflexní lokomoce v reedukaci dýchání.

Program semináře se setkal s příznivým ohlasem účastníků, což je závazkem pro organizátory z Katedry fyzioterapie a algoterapie do příštích let. Je potěšující konstatování, že mezi přednášejícími byli již i bývalí absolventi magisterského studia fyzioterapie na FTK UP a že pozornými účastníky této odborné akce byli i studenti ze škol v našem regionu, jež vychovávají budoucí fyzioterapeuty.

*Doc. J. Opavský,
Katedra fyzioterapie a algoterapie FTK UP*

Ramiro Cibrián: „Vstup České republiky do EU...“

Dokončení ze str. 1

krajské samosprávy v rámci evropské integrace, volný pohyb osob, otázka dotací a dovozních cel, otázka diskriminace kandidátských zemí i problém financování vysokého školství (tato oblast podle slov R. Cibriána patří mezi ty, které jsou zcela v pravomoci vnitřní politiky členských států, do níž EU nemá právo zasahovat). Velvyslanec EU vyjádřil rovněž pochopení pro řadu „psychologických obav“ a zdůraznil, že v rámci EU je prosazována taková koncepce komunikace, podle které jsou členské státy směřovány k respektování zájmů svých sousedů (např. aktuální problém Temelína, obavy z otevřeného trhu pracovních sil aj.). V závěru zadal velvyslanec EU přítomným studentům „domácí úkol“: přesvědčovat své rodiče a prarodiče o důležitosti vstupu do EU, neboť jde o budoucnost, a tedy o současnou generaci jejich dětí a vnoučat.

Text a foto -mav-

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

O člověku

Ve středu 28. 11. se ve studentské galerii Výpady (Katedra výtvarné výchovy PdF UP) uskutečnila vernisáž výstavy aktů z workshopů figurální kresby pod vedením prof. B. Jirků nazvaná *O člověku*. Výstava potrvá do 20. 12. Galerie je otevřena každý všední den od 15 do 18 hod.

-red-

Zimní cyklus školení výpočetní techniky pro zaměstnance UP

Centrum výpočetní techniky UP pořádá v termínu od 7. 1. do 31. 1. 2002 zimní cyklus školení výpočetní techniky pro zaměstnance UP. Školení budou probíhat v počítačové učebně I (CVT UP – Biskupské náměstí 1, včdy od 8 do 11.30 hod.).

Zájemce o tato školení upozorňujeme, že podrobnější informace najdou na internetu (domovská stránka CVT UP – <http://www.cvt.upol.cz> – služby – školicí středisko) nebo na telefonním čísle 563 1819 (dr. Kršková, email: krskova@risc.upol.cz).

Pro zimní cyklus byla stanovena následující témata: WINDOWS, MS WORD, MS EXCEL, Internet, Pmail, MS PowerPoint a Zoner Callisto.

Uzávěrka přihlášek je 31. 12. 2001.

-cvt-

Obnovení odborové organizace na FF UP

*Vážení kolegové,
dovoluji si Vás pozvat na přípravnou schůzku k obnovení odborové organizace na FF UP, která se bude konat 3. 12. v 17. hod. na Katedře teorie a dějin dramatických umění, Wurmova 13, učebna U5.*

Program:

- seznámení s právními podmínkami existence odborové organizace,
  - příprava registrace,
  - volba přípravného výboru,
  - diskuse o odborářských podmínkách pro uzavření kolektivní smlouvy na rok 2001.
- Ještě před tím, než se rozhodnete nepřijít, tak se zamyslete:*
- nad svou výplatní páskou,
  - nad množstvím lacných mýdel, které jsme loni dostali jako ochranné pomůcky,
  - nad věčnými lamentacemi, které samy o sobě nikam nevedou,
  - nad vlastní neochotou a pohodlností se veřejně angažovat
  - a nad mnohým jiným.

L. Ptáček, Ph.D.

*kontakt: ptacek.lu@volny.cz tel: škola: 3424,
domů: 0648 43 50 88*

HABILITACE

Lékařská fakulta UP

Ve čtvrtek 6. 12. 2001 se uskuteční na zasedání Vědecké rady LF UP (v posluchárně Neurologické kliniky LF, I. P. Pavlova 6) následující habilitační řízení:

V 10 hod. bude zahájena habilitace **MUDr. Richarda Fialy, CSc.**, odborného asistenta Urologické kliniky LF UP, v oboru **chirurgie**. Habilitační práce má název *Terapie striktur mužské močové trubice*, habilitační přednáška je na téma *PSA screening u karcinomu prostaty*.

Od 11 hod. bude probíhat habilitační řízení **MUDr. Martina Köchera, Ph.D.**, odborného asistenta Radiologické kliniky LF UP, v oboru **radiologie**. Habilitační práce má název *Stenty v řešení maligních procesů jícnu*, habilitační přednáška je na téma *Stentgrafty v řešení výdutí abdominální aorty*.

S habilitačními pracemi je možno se seznámit na referátu vědy a výzkumu Děkanátu LF.

-lfup-

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Stručně

Ve středu 28. 11. byla v Muzeu umění zahájena mezinárodní konference nazvaná **Pod hákovým křížem: Literatura z Čech a Moravy**. K účasti byli přizváni odborníci z Německa, Rakouska, Spojených států a České republiky.

* * *

Katedra romanistiky FF UP byla iniciátorem autorského setkání s kanadským dramatikem a režisérem **Wajdi Mouawadem**, který se 28. 11. představil v Galerii Zbrojnice.

* * *

Ve dnech 28. – 30. 11. se ve Šternberku konal šestý ročník česko-německo-polského symposia, jehož tématem byla letos **Výchova k demokratickému občanství a evropanství**.

* * *

Ve Velké posluchárně Teoretických ústavů LF UP proběhne v sobotu 1. 12. konference na téma **„Etické problémy transplantací“**, kterou pořádaly Moravskoslezská křesťanská akademie v Olomouci, Spolek lékařů ČLS v Olomouci, Etická komise LF UP a FNO Olomouc a Česká transplantáční společnost.

-red-

Literární soutěž pro studenty UP

Rektorka UP vyhlašuje **8. ročník veřejné literární soutěže pro studenty UP**. Informace o podmínkách a termínech soutěže naleznete na webových stránkách UP <http://www.upol.cz/aktuality>.

-red-

Informace pro telefonní účastníky UP

Ve dnech 26. – 30. 11. 2001 budou připojeny nové telefonní ústředny ve Sportovní hale UP a v objektu FTK Hynaisova 9. Rovněž zde bude umožněno telefonické spojení přes provolbová čísla 563 nebo 744, v rámci UP pouze volením nových čtyřmístných čísel pobočkových stanic zaměstnanců.

Tištěná pracovní telefonní seznamy o nových číslech stanic budou rozeslány nebo budou k dispozici na podatelně RUP.

Informace o nových tel. číslech rovněž podá spojovací služba RUP – č. 99 nebo 1111/563111, 7441111/, spojovací služba Sportovní hala – č. 1312/5631312, 7441312/, spojovací služba Hynaisova 9 – č. 6520/5636520, 7446520/.

-baz-

Lyžařské pobyty

Akademik sport centrum pořádá lyžařské pobyty na horách. V přibližné ceně je zahrnuto ubytování, stravování a doprava.

- Pec pod Sněžkou 13. – 19. 1. 2002; cena: 2500 – 3000 Kč;
  - Petříkov 20. – 25. 1. 2002, 27. 1. – 1. 2. 2002; cena pro oba termíny je 900 – 1100 Kč bez stravy nebo 1600 – 1800 Kč se stravou;
  - Barborka 3. – 9. 2. 2002; cena: 2000 – 2300 Kč;
  - Barborka 2. – 9. 3. 2002; 2300 – 2600 Kč;
  - Barborka 23. – 28. 3. 2002; cena: 1700 – 2000 Kč;
- Příhlášky a další informace získáte u PhDr. A. Orlové, tel. 5636455, e-mail: orlova@ftknw.upol.cz.

-red-

Pociťujete nedostatek konkrétních a aktuálních informací? Chcete se něco více dovědět o některém pracovišti UP? Máte dotazy na některého z představitelů akademické obce UP? Víte o zajímavých akcích na UP? Chcete se podělit se svými názory, postřehy a připomínkami s ostatními členy univerzitní obce?

Využijte e-mailu, pište, faxujte na adresu redakce Žurnálu UP nebo nás přijďte navštívit osobně na Křížkovského 8!

Redakce Žurnálu UP

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Velvyslanec Evropské komise v ČR Ramiro Cibrián v CITT UP

Ve čtvrtek 22. 11. 2001 krátce po 14 hodině projelo vrátníci areálu Přírodovědecké fakulty UP na ulici Šlechtitelů auto označené vlajkou Evropské unie. V rámci své návštěvy Olomouckého kraje zavítal do prostor jednoho z nejúspěšnějších výstupů pilotního programu, projektu podporovaného prostředky Phare, Centra pro inovaci a transfer technologií, velvyslanec a vedoucí Delegace Evropské komise v České republice Ramiro Cibrián se svou delegací. Doprovázen byl hejtnmanem Olomouckého kraje Janem Březinou a dalšími zástupci Krajského úřadu.

Pan velvyslanec se s obdivuhodným zájmem nechal informovat o všem, co s činností CITT UP

souvisí, o práci Regionální kontaktní organizace jako centra spolupráce regionu s Evropskou unií na poli vědy a výzkumu. Poté delegace navštívila firmy nacházející se v prostorách inkubátoru CITT UP. Zde se členové zahraniční návštěvy snažili proniknout do pracovních úkolů a problematiky, kterou se firmy zabývají. Svoji hodinovou návštěvu pan Cibrián hodnotil jako velmi přínosnou pro získání představy o problematice výzkumu vysokých škol, transferu technologií a problémech malých a středních podniků v České republice.

Mgr. H. Štoselová, ředitelka CITT UP

IV. hodslavická Čtenice

Také na čtvrtém ročníku hodslavické Čtenice – celostátní soutěže středoškolských studentských odborných prací v oboru historie (registrované na MŠMT České republiky) – se vedle rodné obce Františka Palackého Hodslavic a dalších institucí a zařízení význačně podílela na Univerzitu Palackého její Katedra historie FF, konkrétně její vedoucí doc. I. Barteček, prof. L. Hrabová, dr. M. Pospíchal, Mgr. K. Válová, Mgr. Mandelíková, Mgr. J. Jílek a student Šmeral. Soutěž se konala 15. 11. 2001 v Hodslavicích. Je potěšitelné, že od letošního roku nad ní přejímá záštitu Učená společnost České republiky.

Cena děkana LF UP

Cenu děkana Lékařské fakulty UP za nejlepší studentskou vědeckou práci v akademickém roce 2000/2001 získal v oboru **klinické lékařské vědy** (z celkem čtyř odevzdaných prací) **MUDr. Milan Adamus** za práci *Automatizace dávkování kurarimimetik během nervosvalového přenosu*. Práce byla vypracována v rámci doktorského postgraduálního studia na Klinice anesteziologie a resuscitace LF UP pod odborným vedením prof. D. Táborský, DrSc. V oboru **teoretické lékařské vědy** (z celkem sedmi odevzdaných prací) byl oceněn **Mgr. Zdeněk Dvořák** za práci *Effect of colchicine on human hepatocyte: evaluation of colchicine cytotoxicity and its effect on the expression of cytochrome P450 2C9/19, 2E1 and 3A4 isoforms*. Práce byla vypracována v rámci doktorského postgraduálního studia na Ústavu lékařské chemie a biochemie LF UP pod odborným vedením doc. J. Ulrichové, CSc.

Ceny budou předány na Vědecké radě Lékařské fakulty UP dne 6. 12. 2001.

Prof. V. Janout, CSc.,
proděkan pro záležitosti vědy a výzkumu LF UP

V pondělí 26. 11. 2001 byla v olomouckém Domě dětí a mládeže – v tamní výstavní síni nového pavilonu – zahájena výstava **výtvarných prací studentů III. ročníku Katedry výtvarné výchovy PdF UP**. Výstavu otevřely tři studentky předváděcími zvukovou performancí. Jsou zde vystaveny kresby, akvarely, tempery, oleje, grafické techniky i prostorová tvorba, pocházející ze studentské autorské dílny téměř dvou desítek studentů. Jednotlivým ukazatelem vyznění této studentské výtvarné výstavy je silně patrný příklon či návrat k výtvarnému realismu. Výstava potrvá do 10. 1. 2002.

Text a foto -tj-

Jestliže v předchozích třech ročnících soutěže se počet přihlášených z různých míst republiky pohyboval kolem dvaceti, letos přesáhl třicetku. Hodnotící porota, která prostudovala všechny práce, jich vybrala k obhajobě patnáct. Z nich prvé místo obhájil P. Svásta z gymnázia ve Velkém Meziříčí s prací *Velké Meziříčí a 16. století (Mé rodné město a renesance)*. O druhé místo se dělili tři soutěžící a stejné i třetí místo bylo obsazeno třemi účastníky.

Již tradičně byla soutěž zahájena v rodném domku Františka Palackého a pokračovala v základní škole. V průběhu dne si účastníci vyslechli také přednášku doc. Bartečka *Historikové na cestách*.

Zkušenosti z předchozích tří ročníků soutěže a odpovídající přístup všech členů komise i zaujetí soutěžících studentů, to všechno se pozitivně promítlo do jednacího dne. Bylo zřejmé, že účastníci, a to nejen ti, kteří získali ocenění, si uvědomovali, že takovéto shromáždění má i velký společenský význam a obohacuje všechny po mnoha stránkách.

-mp-

Ze zasedání Kolegia rektorky UP

Ve středu 21. 11. zasedalo Kolegium rektorky UP. V úvodu zasedání přivítala rektorka prof. J. Mačáková dva nové členy, a to JUDr. Mag. iur. M. Malacku, děkana Právnické fakulty, a studenta téže fakulty M. Tomoszka.

Na programu byl návrh na rozdělení kompetencí. Jedná se o zajištění podkladů pro systemizaci, kterou požaduje AS UP. Mělo by dojít k dohodě rektorky s děkány o tom, které činnosti budou zajišťovány na fakultách a které na Rektorátě. Podkladové materiály připraví proděkané fakult za oblast administrace, studijních a pedagogických záležitostí, administrace vědy a výzkumu a mimouniverzitní styky s příslušným prorektorem, ekonomické a technické věci kvestor s tajemníky a řediteli zařízení.

Prorektor doc. J. Luska informoval o počtu stávajících studentů a počtech přijímaných studentů pro akademický rok 2002/2003. Rektorka UP upozornila, že s výjimkou PŘF UP nestanovila žádná fakulta maximální počet přijímaných studentů (uváděna jsou pouze orientační čísla), což by mohlo způsobit potíže v přezkumném řízení. Pro školní rok 2002/2003 je plánováno přijmout 942 studentů do bakalářských programů (letos 841) a 2425 do magisterských programů (letos 2387). Dále prorektor informoval o současné situaci ve STAG II.

Kvestor UP ing. J. Jírka předložil návrh financování služeb pro účastníky celoživotního vzdělávání, který bude ještě dopracován.

Rektorka UP tlumočila poděkování ředitele Výstaviště Flora Olomouc za podporu 16. národní výstavy knih LIBRI 2001 a 7. ročníku Literárního festivalu, zvláště katedrám bohemistiky, germanistiky a sekci polské filologie Katedry slavistiky FF UP.

Prorektor doc. M. Mašláň informoval o hodnocení dalších pěti výzkumných záměrů (tři z PŘF, dva z LF). Z celkové podaných 23 výzkumných záměrů již bylo hodnoceno 17, všechny kladně.

Ze zasedání Kolegia rektorky UP vybrala

-ano-

Z VĚDECKÝCH PRACOVÍŠŤ UP**Laboratoř obrazové analýzy duhovky a sítnice lidského oka**

Počátky výzkumu v oblasti obrazové analýzy duhovky a sítnice lidského oka, prováděného v rámci doktorských prací pod vedením prof. RNDr. Ing. Jaroslava Pospíšila, DrSc. na pracovišti aplikované fyziky Katedry experimentální fyziky Přírodovědecké fakulty UP, se datují do roku 1997. Významným krokem bylo v této souvislosti pořízení vhodné snímací sítnicové (fundus) kamery Topcon TRC-50 IA dodané firmou Geodis Brno, s. r. o., která umožňuje barevné snímání jak duhovky, tak sítnice lidského oka a zároveň poskytuje možnost jejich digitálních elektronických záznamů ve formě bitmapového grafického formátu TIF.

Motivací k zaměření se na obrazovou analýzu duhovky lidského oka byl probíhající celosvětový výzkum a vývoj moderního způsobu identifikace osob podle struktury jejich očí duhovky. Ten vychází ze známého faktu, že duhovka každého lidského oka má jedinečnou strukturu a že se od dosažení osmnáctého měsíce věku již nemění, a to nezávisle na fyziologickém, psychickém a zdravotním stavu člověka. To znamená, že žádné dvě duhovky nejsou identické, i když například jde o duhovky téhož člověka nebo i o duhovky sourozenců a jednovaječných dvojčat.

Metoda identifikace osob podle struktury oční duhovky se v současnosti postupně zavádí do mnoha oblastí lidské činnosti, mezi něž patří bankomaty, telekomunikace a internet, vstupní a průběžné kontroly ve vojenských a ambasádních objektech, na letištích, jaderných elektrárnách a věznicích. Byla také využita na zimních olympijských hrách v Naganu v roce 1998. Obecně se očekává její rozšíření do těch oblastí, které vyžadují vysokou úroveň spolehlivosti identifikace osob.

Základním cílem našeho výzkumu bylo navrhnout, testovat a vyhodnotit nové možné alternativy analýzy struktury oční duhovky se zřetelem k identifikaci osob. K tomu účelu se postupně podařilo nasnímat duhovky celkem 203 osob, přitom se jednalo zejména o studenty UP, jimž touto cestou vřele děkujeme. K samému vyhodnocení struktury duhovky se přistupovalo ze dvou zcela odlišných hledisek. V prvním případě šlo o tzv. nepřímou metodu, založenou na vyhodnocení dvourozměrných optických energetických Fourierových spekter obrazů duhovek. Ve druhém případě tzv. přímé metody bylo při vyhodnocení využito přímo jasových hodnot digitalizovaných obrazů duhovek. V obou případech byly vyčísleny míry spolehlivosti identifikace ve formě hodnot součtu statistických chyb prvního a druhého druhu. Statistickou chybu prvního druhu lze interpretovat jako pravděpodobnost odmítnutí věrohodné osoby a statistickou chybu druhého druhu jako pravděpodobnost přijetí nevěrohodné osoby. Získané výsledky byly otištěny mimo jiné ve vědeckých zahraničních publikacích Machala, L., Pospíšil, J.: *Proposal and verification of two methods*

Jak popularizovat výzkum

Docent Katedry buněčné biologie a genetiky PřF UP Ing. J. Doležal, CSc., provedl televizní diváky „Vědňiku“ (19. 11., ČT 1) laboratořemi a skleníky olomouckého pracoviště Ústavu experimentální botaniky ČAV, jehož je ředitelem, aby ukázal metody a výsledky výzkumu banánovníku – rostliny pro populace rozvoje země stejně významné jako brambor, pšenice či kukuřice pro nás. Jeho pracoviště má pověst světové špičky rostlinné cytogenetiky; svědčí o tom četné mezinárodní kooperace, vědecké publikace s prioritními výsledky a zahraniční stáží, kteří toto pracoviště vyhledávají, aby se zde naučili moderním metodám analýz genomu a vědeckému myšlení.

(O práci doc. J. Doležala informoval Žurnál UP zevrubně v č. 2 a 3.)

-mh-

Obecnou morálku dnes nejspíše narušíte tím, že se budete chovat slušně.

-jas-

for evaluation of the human iris video-camera images. *Optik*, Vol. 112, 2001, No. 8, pp. 335–340 a Muroň, A., Košíš, P., Pospíšil, J.: *Identification of persons by means of the Fourier spectra of the optical transmission binary models of the human irises. Opt. Commun.*, Vol. 192, 2001, pp. 161–167.

Na podzim roku 2001 bylo zařízení laboratoře rozšířeno o automatický počítačový perimetr. Jedná se o přístroj, který zjišťuje pokles citlivosti pozadí fixovaného oka na světelný stimul ve vymezených směrech, kterým přísluší odpovídající body tohoto pozadí. Tyto poklesy (udávané v dB) jsou mírou defektu očního zorného pole v příslušných bodech. Umožňuje také srovnání zjištěných hodnot s průměrnými hodnotami normálních očí v dané věkové skupině. Tento perimetr je současně se sítnicovou kamerou využíván k výzkumu v oblasti obrazové analýzy sítnice lidského oka.

Pozorování změn na sítnici lidského oka (tj. na očním pozadí) má velký význam jednak v diagnostice řady závažných očních chorob (např. glaukomu, zánětu sítnice, pigmentové degenerace sítnice) a jednak při vyšetřování celkového zdravotního stavu pozorované osoby (na základě sledování a vyhodnocování vzhledu očního pozadí je možné diagnostikovat hypertenzi, arteriosklerózu, cukrovku a jiná vážná celková onemocnění lidského organismu: na stavu sítnicových cév se výrazně odráží zejména poškození cév v ledvinách, srdci a mozku). V lékařské praxi jsou chorobné změny většinou subjektivně vyhodnocovány na základě zkušenosti vyšetřujícího lékaře. Metody počítačové obrazové analýzy vhodně aplikované na digitální snímky očního pozadí však mohou poskytnout objektivní výsledky. Náš výzkum se soustřeďuje především na využití obrazové analýzy v problematice účinné a objektivní diagnostiky glaukomu (nepřesně označovaného jako zelený zákal).

Glaukom je závažné oční onemocnění, kterému podléhá asi 1–2 % dospělé populace. Jeho typickými

symptomy jsou především vysoký nitrooční tlak (tlak tekutin uvnitř oční koule), změny na očním pozadí a změny zorného pole postiženého oka. V počátečním stadiu se glaukom výrazně projevuje zejména změnami v oblasti slepé skvrny sítnice (papily). Dochází zde k rozšíření centrální jamky (tzv. exkavace) umístěné přibližně ve středu papily a následnému poškození svazků nervových vláken vedoucích od světlocitlivých buněk sítnice, které se projeví na okolní sítnici jako tmavší oblast. K detekci a kvantitativnímu vyhodnocení těchto změn v současnosti existuje několik metod, založených jednak na vytvoření a vyhodnocení trojrozměrné mapy papily (např. laserová skenovací tomografie), jednak na analýze digitálních barevných snímků sítnice. Změny zorného pole vyvolané zmíněným poškozením vrstvy nervových vláken je možné určit pomocí perimetru.

Vlastní výzkum probíhá ve spolupráci s Oční klinikou Fakultní nemocnice v Olomouci, jejíž primářce MUDr. K. Marešové touto cestou děkujeme za dosa- vadní i další příslíbenou spolupráci. Jeho cílem je mimo jiné vhodnou modifikací a efektivní integrací některých stávajících postupů vyvinout a experimentálně ověřit další metody automatického vyhodnocování uvedených glaukomových změn na sítnici oka. Konkrétně se například jedná o určení a současné statistické vyhodnocení vhodných číselných charakteristik exkavace a defektů ve vrstvě nervových vláken spolu s uvážením stavu vybraných oblastí zorného pole studovaného oka. V současnosti je vytvářena databáze snímků očních pozadí zdravých i glaukodem postižených očí spolu s informacemi o zorném poli a jsou zkoušeny dílčí postupy navržených metod.

V budoucnu je plánováno další účinné využití uvedeného přístrojového vybavení laboratoře při následných vědeckých výzkumech, které budou zaměřeny na studium vlastností zorného pole lidského oka.

Mgr. L. Machala a Mgr. F. Pluháček, studenti doktorského studia LF UP

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS**O čem je *Statistika a metrologie*?**

O stručnou anotaci monografie oceněné *Medailí MŠMT I. stupně* jsme požádali jejího prvního autora prof. L. Kubáčka, DrSc.:

Obsah knihy lze charakterizovat hesly: experiment, statistické charakteristiky měřicí techniky, plán experimentu, základní lineární modely měření, speciální struktury modelů, nelineární struktury modelů.

Knihy je určena matematikům, kteří se zajímají o aplikace, a doktorandům zaměřeným na experimentální fyziku a metrologii. Zajímavá může být pro všechny vědecké pracovníky, kteří pracují v experimentálních vědách.

Čtenář se zde seznámí s matematickým vnímáním pojmu experiment a s jeho optimálním projek-

tem, s postupy zpracování výsledků měření, s matematickými modely různých procesů měření, s některými speciálními metrologickými problémy, jako jsou nejistoty typu A a B, etalonovými sítěmi a kalibrací a konečně s postupy, jak dospět k rozhodnutí, jestliže nelineární model měření lze zpracovat lineárními algoritmy.

Předpoklady pro studium knihy je absolvování nejméně dvou let vysokoškolského studia na technických univerzitách nebo přírodovědeckých fakultách univerzit se zaměřením na matematiku nebo fyziku.

*(Kubáček, L., Kubáčková, L.: *Statistika a metrologie*. Vydavatelství UP 2000, 307 stran.)*

-red-

Ocenění Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

Dokončení ze str. 1

Medaile MŠMT I. a II. stupně se uděluje „jako ocenění významné pedagogické, výchovné, vědecké nebo umělecké práce vykonávané na kterémkoliv místě resortu školství, mládeže a tělovýchovy, za dlouhodobé a vynikající působení při příležitostech životních nebo pracovních jubileí nebo za mimořádné záslužný čin při zajišťování a zlepšování podmínek pro výchovu a vzdělávání v České republice“.

*Cena ministra za výzkum se uděluje každoročně u příležitosti Mezinárodního týdne vědy a míru jako „ocenění za významný výsledek tvůrčí práce v badatelském nebo cíleném výzkumu, od jehož prvního publikování neuplynulo více než pět let“. Letos byla cena udělena již pošetě, a to RNDr. P. Krejčímu, CSc. (Matematický ústav AV ČR), za monografii *Hystere-**

sis, Convexity and Dissipation in Hyperbolic Equations a doc. J. Zrzavému, CSc. (Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích), za „rekonstrukci fylogeneze a přehodnocování taxonomie živočichů na všech hierarchických úrovních“.

Cenu ministra pro vynikající studenty a absolventy studia ve studijním programu, kterou ministr školství uděluje u příležitosti výročí 17. listopadu „vynikajícím studentům studia v bakalářském, magisterském nebo doktorském studijním programu za mimořádné výsledky ve studiu a ve vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké nebo další tvůrčí činnosti“, obdrželo letos celkem pět studentů (Slezská univerzita Opava, ČVUT Praha, VŠE Praha, MU Brno, UK Praha).

-red-

UNIVERZITNÍ PRACOVISŤE INFORMUJÍ

Menza SKM UP

Pro dnešní a příští číslo Žurnálu jsme pro vás připravili rozhovor s vedoucí Správy kolejí a menz **Ing. Boženou Pirklovou** ohledně dosud provedených a plánovaných úprav či změn souvisejících s provozem Menzy a kolejí UP.

Můžete nám přiblížit stav technického zázemí Menzy SKM UP?

Skladové zázemí a varná část menzy včetně výdejních prostor byly ještě v roce 1994 ve velmi nevyhovujícím stavu, a nebyly tak schopny plnit požadavky na přípravu většího množství hotových jídel s ohledem na všestrannou nabídku. Z těchto důvodů byly zahájeny postupné rozsáhlé externí opravy, rekonstrukce a modernizace. Během posledních sedmi let jsme zde investovali více než 24,6 mil. Kč především do nových technologií, dalších 15 mil. Kč do externích oprav a přibližně 3,3 mil. Kč do provozního inventáře.

V rámci investiční činnosti byla ve varně nainstalována řada nových strojů a zařízení, bez kterých se neobejde žádná moderní kuchyně. Díky těmto investicím (konvektomaty, tlakové a smažicí pánve, kotle, fritézy aj.) jsme nyní schopni připravovat až 6 000 jídel denně. Rovněž skladové zázemí bylo po povodních kompletně sanováno, stavebně upraveno, doplněno o chladicí a mrazicí boxy aj. Proběhla zde rekonstrukce sociálního zázemí a šaten pro zaměstnance, byla vyměněna nevyhovující kanalizace, byly vestavěny nové nákladní výtahy, lapače tuku atd. V roce 1998 jsme značným nákladem přebudovali výdejní prostory pro studenty. Ve výdejních byly postaveny nové výdejní linky s doplňkovým prodejem, myčky tabletů a bílého nádobí včetně sběrných pásů, minutková linka. Pro zaměstnance i studenty byly rozšířeny výdejní prostory na Šmeralově koleji. V letošním roce jsme pro studenty zrekonstruovali sociální zázemí sloužící výdejním jídel, vstup do hlavní menzy, zahájili výměnu stolového vybavení atd. Zásadnější posun v komfortu stravovacích služeb strážníci zřejmě pocítili až po instalaci bezkontaktního systému Kredit 6 na bázi bezkontaktních čipových karet, do kterého jsme investovali 2,9 mil. Kč. Tento systém umožňuje objednávání stravy z počítačů připojených k internetu, tedy např. i z domácího počítače. Jídla lze objednat až se čtrnáctidenním předstihem. Strávníkům umožňuje bezhotovostní platební styk. V okamžiku objednávání získávají informace o stavu účtu. Systém je přínosem především pro strážníky a současně zefektivnil řadu činností v menze SKM UP.

Fata Morgana v srdci Olomouce

V galerii Informačního centra UP se představí experimentální instalací tři umělci i pedagogové zralého věku, ale stále mladí duchem. Bohumil Teplý ve svých zrcadlových reliéfech nechává odrážet grafické listy Jany Jemelkové a barevné vícevrstvé kresby Dany Puchnarové.

J. Jemelková, známá malířka a grafička, působila na Katedře výtvarné výchovy UP přes dvacet let (1961–1983). Má na svém kontě desítky samostatných i společných výstav u nás i v zahraničí. O tomto konceptu instalace svých grafických listů společně se zrcadlovými objekty říká:

„Plochy zrcadel hledají výtvarný subjekt, ve kterém by se vyjádřily, odrazily, rozmnožily, obohatily. Grafické listy se výtvarně proměňují v bohaté fantazijní procesy odrazů v zrcadlech, nekonečně tvarovaných.“ K myšlenkovému vyjádření pomáhá i G. Rouault: „Tvar, barva, harmonie: báječný jazyk, o jehož výmluvnosti a dosahu stále ještě nemáme potuchy, ačkoli bylo vypracováno tolik různých protichůdných, chytrých i nesmyslných teorií.“

D. Puchnarová (na KVV PdF UP pracuje od roku 1991) získala za grafické listy od roku 1964 několik cen doma i v cizině. Kreslí, tiskne, maluje a vystavuje po celý život, nyní také s Klubem konkrétišů. Zde poprvé vystavuje velkoformátové barevné kresby. Jednoduché tvary – „nosiči vnitřní záře čistých barev“ – se prolínají ve více vrstvách poloprůhledných materiálů. Samovolně vzniká skladba s vlastním řádem.

Výše popsanými aktivitami se menza SKM UP zařadila bezesporu mezi moderní provozy, které díky racionalitě provozu dosahují velmi dobrých výsledků. Rozšířili jsme zásadním způsobem provozní dobu a nabídku služeb, a to zejména pro studenty. Jsme schopni připravovat až 6 000 jídel denně za předpokladu rozšíření dalších výdejních prostor. Ty jsou nezbytnou podmínkou, protože v době obědů, tj. cca od 12.00 do 13.30 hod., se v centrálních výdejních řadí nepřijemně dlouhé fronty strážníků. Zatím nám nezbývá jiná možnost než apelovat na studenty, aby využívali k obědům volnější prostory ve výdejně na koleji Šmeralova nebo v centrální menze dobu po 14.00 hod.

Jakými principy hospodaření se menza řídí?

Podmínky a další náležitosti stravování v menze SKM UP upravuje Řád menzy UP a navazující ceníky a cenové kalkulace podáváním jídel, viz <http://skm.upol.cz/stravovani.htm>. Student UP má nárok na dotovanou stravu v podobě snídaně, oběda a večeře, tzn., že platí pouze hodnotu spotřebovaných surovin. Zaměstnancům UP přispívá univerzita na věcné a osobní náklady související s přípravou obědů.

V menze na tř. 17. listopadu se denně připravuje až 4 100 porcí jídel, které se vydávají v šesti navazujících výdejních. Standardní denní jídelniček v hlavní menze nabízí výběr ze tří druhů snídaní (až 12 Kč–), 5 druhů hotových jídel (až 18 nebo 23 Kč v závislosti na hmotnosti porce) a tří druhů večeří (až 18 Kč). Mimo tuto nabídku, kterou si student objednává předem, se připravuje v pracovní dny nadstandardně nabídka tzv. bezobjednávkové stravy. Ta obsahuje dalších 10 druhů jídel oblíbené student-

„V zrcadlech se skladba propadá a dostává řád jiné hmoty v odrazu. Tak se ukazuje, že jako výtvarníci vlastně pracujeme jedině s paprsky světla, dopadajícími na sítnici našich očí.“ A něco z moderní fyziky: „Budha přirovnával vesmír k obrovské síti upletené z bezpečnosti drahokamů. Každý z nich má nekonečné plošek, v nichž se zrcadlí všechny ostatní drahokamy v síti – a tak jsou všechny spojeny v jednotu.“

B. Teplý je znám svými sochami i realizacemi ve spolupráci s architekty, také však jako vynikající restaurátor, tvůrce drobné plastiky i medailí. Učil na FF UP v Olomouci, na ČVUT v Brně na SOŠ sochařské v Hořicích. Jeho materiálem je hlavně kámen, kov, někdy dřevo. Dnes na UP vystavuje něco výjimečného: sérii reliéfů ze skla potaženého zrcadlovou vrstvou. Se sklem zachází virtuózně, tak, že podle jeho slov „sklo teče jako voda a podobně reflektuje; odráží nebesa i zem, vše kolem“.

Je to ojedinělá technika v českém i evropském sochařství, ojedinělý myšlenkový koncept odrazení světa, který vzbuzuje v myslích diváků nespočet asociací o procesech myslí, o způsobech našeho vnímání, o klamavé existenci fenoménů materiálního života, o nových vlastnostech prostorů za zrcadly...

Vernisáž výstavy za přítomnosti autorů a hudby se koná v Galerii IC UP Zbrojnice, Biskupské náměstí, ve středu 4. 12. v 17 hod. Výstava potrvá do 3. 1. 2002.

Doc. D. Puchnarová,

Katedra výtvarné výchovy PdF UP

ské stravy formou minulek a specialit v cenových relacích 15, 22 a 25 Kč. Výhody nadstandardní bezobjednávkové stravy využívá denně až třetina strážníků. V blízké době hodláme rozšířit přípravu minulek do dalších dvou výdejen (RUP a výdejna Šmeralova), kde to prostorové kapacity alespoň částečně umožňují.

V současnosti využívá našich služeb celkem 5 300 studentů UP a 830 zaměstnanců UP. Příjmy menzy se každoročně zvyšují. V letošním roce plánujeme celkový obrát tržeb cca 13,5 mil. Kč. Základním kritériem dobrého hospodaření jsou počty odebraných jídel, které nám signalizují zájem a spokojenost strážníků. Např. v říjnu 2001 oproti říjnu 2000 vzrostl počet vydaných jídel o 34,3 %. Přitom podle našich informací v menzách jiných VŠ dochází častěji spíše k poklesu než k nárůstu počtu zájemců o stravování. Ekonomické ukazatele signalizují naší menze dobré perspektivy. Vzrůstajícího zájmu o naše služby si velmi vážíme a i nadále usilujeme o jejich další zkvalitňování.

Jaké další změny v menze připravujete?

Je jich opět celá řada a budeme je moci s ohledem na nedostatek finančních prostředků opět řešit postupně. Především se připravuje realizace další výdejny jídel v neředinském areálu, která by měla uspokojit požadavky na stravování studentů i zaměstnanců v této lokalitě. Měla by být obdobou hlavní výdejny v menze, a snížit tak v centrální výdejně nepřijemné čekací lhůty. Dále plánujeme druhou etapu rekonstrukci ve výdejně RUP, jejíž zázemí není v dobrém technickém stavu. Velký zájem o bezobjednávkové stravování formou přípravy minulek nás směřuje i ke stavebním úpravám ve výdejně na Šmeralově koleji. Současně připravujeme velmi zásadní změny související s výdejím stravy, které nám přímo ukládá nová vyhláška Ministerstva zdravotnictví ČR č.107/2001 Sb. Abychom dodrželi podmínky této vyhlášky a současně mohli vydávat hotová teplá jídla po celý den, budeme muset zřejmě přistoupit k částečnému šokovému zchlazování pokrmů po dokončení jejich tepelné úpravy. Momentálně připravujeme stavební úpravy v centrální varně, které ve vazbě na nově pořízené technologie umožní zajistit nepřetržitý výdej hotových teplých pokrmů. Celá záležitost by měla v budoucnu opět přinést menze rozšíření možnosti podávání jídel, a přispět tak ke spokojenosti našich strážníků.

Pokračování příště.

-ano-

PŘEČETLI JSME ZA VÁS

Ke konkurenci ve vzdělání

„Velmi nezbytné je, aby ve vzdělání zavládla konkurence. Kvalitní pedagogy potom nutno ohodnotit obdobnými metodami jako např. ve sportu. Tato skutečnost vyvolává a navozuje důležitost změn v akademickém personálu. Proto je třeba změna charakteru škol a jejich naprostá nezávislost na státu.“

(...)

Jednostranná kvalifikace a fixace na pevně stanovené povolání je pro tuto dobu strmý princip, dnešní doba očekává flexibilitu. Vše by mělo vést k tomu, aby výběr a soutěž nejen u pedagogů, ale i u studentů vedly ke zvýšenému zájmu průmyslu investovat více peněz do univerzity a výzkumu. Univerzity se musí co nejrychleji přizpůsobit trendu současného vývoje hospodářství a podle požadovaného vzoru fungovat. Školská zařízení budou muset hledat východiska, jak modifikovat vyučovací proces, jak inovovat obsah všech učebních materiálů. (...) Dnešní generace žije budoucností, ne minulostí. Perspektivy vzdělávacího procesu jsou globální charakteru a budoucí pedagogové, studenti, zaměstnanci budou kosmopolitní. Neexistuje jiná možnost.“

(In: Mezinárodní kolokvium o vzdělání, Aula č. 3, 2001, str. 27–31)

-mh-

DĚNÍ KOLEM NÁS**Civilizace versus Tálibán**

Není zvykem, aby náš Žurnál měl zahraničně politického dopisovatele. Naše příspěvky sahají nanejvýš do roviny ministerstva školství. Ale vzhledem k tomu, že situace po 11. září již přiměla Žurnál uveřejnit poznámku, že sklepy na fakultě se dají využít jako kryt, je vidět, že téma Tálibán není ani na univerzitním fóru tak docela neaktuální. Sice nejeden akademický funkcionář a kvestor šedivějící nad položkami rozpočtu si možná řekne: „Vaše starosti bych chtěl mít, pane kolego! Tálibán!“ Domnívám se však, že pro své každodenní starosti bychom neměli zapomenout, že – jak praví anglické přísloví, jsme „v jednom člunu“ už ne pouze s českými univerzitami, s Evropskou unií, ale s téměř celým světem, pokud se tam něco děje.

Protože nyníjší dramatická situace se dotýká Západu přece jen podstatněji než nás, západní tisk přináší daleko více informací a úvah a dopisů čtenářů než naše média. Leccos z toho, co jsem vyčetl jako pravidelný čtenář londýnských Timesů, by mohlo zajímat i vás. Ostatně tím neřučím do práce politologů a kulturologů, neboť i obor anglistika a amerikanistika dnes má již širší záběr než tradiční „jazyk a literatura“. Své místo tu má i studium civilizace a kultury v anglicky mluvícím světě a její percepce mimo tento svět.

Jaké jsou reakce na útoky z 11. září 2001 a na vojenské akce v Afghánistánu?

Na jednom konci škály názorů jsou výroky prostých duší, jež mají stejný recept na všechny situace.

a) Občan ne-muslim: „Jsem pro lásku a mír.“

b) Muslim, který má zcela jasno: „Útok tří letadel je dílo CIA z podnětu amerického židovstva, aby světové veřejné mínění se odvrátilo od spravedlivého boje Palestinců. Židé ostatně už dříve dali do oběhu pověst o jakémsi neexistujícím holocaustu, tak, aby poškodili Palestince.“

c) Muslim – mlující otec: „Náš syn a terorista? Takový hodný chlapec! Ano, byl v letadle, ale jako oběť jako ostatní cestující. Kdo pilotoval, nevím.“

d) Lidový filozof: „Tvrdíme, že Tálibán porušuje lidská práva. Co to však jsou lidská práva? Ještě nikdo nepodal detailní definici, na které by se civilizované národy dohodly. Dokud tuto definici nebudeme mít, nezasahujeme.“

e) Muslim – nepřítel psů: „Bush is a dog.“ Mluvíci nezná křesťanské úsloví „Pes je nejlepší přítel člověka“, čímž logicky platí, že Bush je nejlepší přítel člověka.

f) Levicový britští intelektuálové z London Review of Books, bývalí bouřliváci a horlivé za mír z dob studené války, přísní skeptici západní reality: „Amerika si to zavinila. Prezident Bush je kovboj, hollywoodské filmy jsou hloupé, USA podporuje globalizaci, Izraelci páchají ukrutností proti Palestincům. (Podtext: Koukejte, jak jsme stateční, že se toto odvažujeme říkat. – Poznámka: na amerických univerzitách tato levice s obdivem pro Kubu a maoinismus je tak rozšířená, že kdosi řekl: „Dám přednost vládě složené z prvních padesáti osob v místním telefonním seznamu před vládou profesorů nejproslulejší univerzity.“)

Škála pokračuje výroky duší spíše mazaných než prostých, s heslem „nejlepší obranou je útok“:

g) Islámský předák v odpověď na výrok Margaret Thatcherové, že přední osobnosti islámu v Anglii neodsoudily dost jasně ty, kdo hromadnou vraždu v září provedli: „Ta dáma je nechutná. To je projev xenofobie and I am furious“. My jsme útok jako takový odsoudili, ale kdo jej provedl, je irrelevantní. Kdyby jej provedli židé, určitě byste neřekli, že ho provedli židé. A ostatně, není žádné přesvědčivé svědectví, že na útok se podíleli muslimové. Ten útok bereme jako prostou ztrátu životů, a okolnosti jako národnost, barva pleti a náboženství nás nezajímají.“

Další komentáře se vztahují už k vojenské akci v Afghánistánu:

a) Prostá duše – milovník komunikační technologie: „Místo bomb a raket bychom Tálibánu měli poslat rádia, televizní přístroje, satelitní antény, počítače a mobily.“

b) Prostá duše generálská, britský specialista na strategii (dva týdny před pádem Kábulu v článku bez jediné zmínky, že existují nějakí protitálibánští Afghánci na severu): „Moderní strategie počítá s tím, že útočící musí mít převahu 3–4 větší nad obránci, aby měl šanci na úspěch. A protože Kabul bude urputně hájit 10 000 Tálibánců, musí se proti nim postavit nejméně 30 000 elitních amerických vojáků, a ještě počítat s velkými ztrátami.“

c) Prostá duše pesimistická: „Za každého zabitého Tálibáncem se proti nám obrátí tisíc muslimských srdcí.“

d) Prostá duše – lidumil: „Blair zločinně riskoval život novinářky. Útok na Afghánistán měl počkat, až Tálibán novinářku propustí. Takhle je její život ohrožen.“ (Poznámka: citlivá novinářka, ve snaze trumfnout své kolegy, se vplížila do Afghánistánu, převlečena za Afghánku; bylo jí jedno, že při dopadení by její dva afghánští průvodci mohli být Tálibánem popraveni jako vlastizrádcí.)

e) Prostá duše krvežíznivá (mluvící militantní skupiny v Londýně): „Je třeba zabít Tonyho Blaira a celou jeho vládu, abychom získali Alláhuovu pochvalu. Vládní budovy včetně Downing Street a všechna vojenská zařízení v Británii jsou pro nás legitimním cílem.“

Zatímco islámská hierarchie účast bin Ládina popírala, dotyčný vystoupil v arabské televizi ve videozáznamu se slovy: „Raduji se z masového vraždění. Ameriku Bůh zasáhl na jednom z jejích nejprestižnějších míst... Amerika je naplněna strachem od severu až na jih a od západu po východ. Díky Bohu za to. Válka proti mně je válka proti Islámu.“ Následující video ho ukazovalo, jak s přáteli oslavuje.

Během televizního projevu si štouraví západní novináři povšimli dvou věcí: bin Ládin měl na sobě kamouflážní bundu z obchodu s přebytečným americkým armádním materiálem (Američané jej vyvázejí i do Asie). Zřejmě ji shledává praktičtější než tradiční úbor. Jenom barvu si vybral špatně: zelenou. Ta mu v poušti moc nepomůže. – A za druhé, bin Ládinova nenávisť k Západu nesáhá tak daleko, aby se vzdal amerických hodiněk. Na jeho zápěstí se stkvěla nejlepší kvalitní značka Timex Watch. – Ostatně symbiózu západu a východu lze dokumentovat i jinde: např. v Egyptě militantní studenti oslavovali ztrátu 6 000 Američanů v pohodlí Macdonaldovy jídelny.

Co mohou na Západě nabídnout muslimům? Západ smutně konstatuje, že islám jim za mučednickou smrt zaručuje nebe (a to je nějaké nebe!! Těch radováněk, které si dosud na zemi museli odpirat!). Takže nic víc se jim nabídnout ze Západu nedá. Proto mladici v pohraničí Pákistánu s heslem „America loves Pepsi Cola, I love Death!“ radostně vstupují do verbiřských stanic. Při vstupu si oříou boty o rohož, jež sestává ze tří vlajek: izraelské, americké a indické. Stěny jsou vyzdobeny fotografiemi hrdinů, kteří padli v Kašmíru v boji proti Indům. Plakáty ukazují guerillové bojovníky v pozách se samopaly a ručními raketami. Takováto zjevná propaganda pro teroristické aktivity je sice i v Pákistánu nezákonná, ale chytřáci verbiři to umějí obejít. Na každém plakátu umístiti citát z Koránu a ten pak chrání plakát před stržením. Kdyby jej policie strhla, urazila by Alláha.

Dosavadní naše citáty by byly humorné, kdyby situace nebyla tragická. Postoupíme tedy k vážnějším analýzám, jež se objevily v Timesech.

a) Islám a svoboda ducha (autorem je islámský intelektuál): „Velcí středověcí arabští učenci jako Ibn Chaldun, Ibn Batuta a Al-Beruni svými spisy současné vládce moc nepotěšili, ale mohli dál pracovat podle islámské tradice, že je třeba rozšiřovat vědění k všeobecnému prospěchu. Nyní je situace úplně jiná, umlčování vědců ve většině muslimských zemí je „a way of life“. Když Abdul Salam získal Nobelovu cenu 1979, už tehdy ho musela pořádková policie chránit před protizápadnickým davem. Když pisatel článku v Timesech, univerzitní profesor, se vrátil z ročního pobytu na prestižním Institutu pokročilých studií na Princetonu (kdysi tam působil Einstein),

pákistánský generál se ho zeptal: „Proč jste se vrátil domů? My tu žádné intelektuály nepotřebujeme.“

Poučná je i historie zakladatele Pákistánu. Mohammed Ali Jinnah věřil v lidská práva, práva žen, práva menšin a vládu zákona. Se svými stoupenci, po odtržení od Indie, doufal, že roku 1947 vytvořil moderní islámský národ, který bude ctít islámskou tradici a současně bude součástí moderního společenství národů. Ženská práva tak respektoval, že trval na tom, aby její sestra Fatima na veřejnosti vždy provázela, a tak se stala vzorem pro ženy. Jinnahova manželka byla nemuslimka a jejich jediná dcera si odmítla vzít muslima. Proto v rozsáhlé biografii (800 stran) z roku 1981 o těchto ženách není ani zmínka.

Vraťme se však k příspěvkům v Timesech. Aby nevznikl dojem, že do nich přišel jen slaboduší, zde jsou dva názory rozumných lidí:

b) Křesťan: „Muslimští vůdci musejí znovu a znovu a znovu prohlašovat, že tak zvaní islámští teroristé a jejich podporovatel nepředstavují islám, podobně jako anglický arcibiskup z Canterbury a katolický arcibiskup z Westminsteru musejí neúnavně říkat, že teroristé v Severním Irsku nezabíjejí a nemrzačí lidi pro protestantskou nebo pro katolickou víru. A média by měla dát takovým náboženským vůdcům prostor, aby toto mohli říkat znovu a znovu a znovu.“

c) Muslim: „Jsem britský muslim, a pociťuji velké zklamání z našich náboženských vůdců. Jsou nezvratně důkazy o tom, že tu hrůzu 11. září spáchaly osoby, které se považovaly za muslimy a byly přesvědčeny, že tento úder vedou ve jménu Alláha, za což budou v ráji odměněny. Jakožto muslim bych považoval Boha, který se raduje z krve 6 000 jeho nevinných dětí, za falešného Boha. Naši likvidáři předáci jsou zbabělci, kteří strkají hlavu do písku, místo aby konfrontovali extrémisty a další pomýlené mezi námi. Nemají odvahu prohlásit sebevražedné islámské teroristy za odpadlíky od víry. Já osobně bych raději hořel ve věčných plamenech pekla než byl v ráji s lidmi, jako jsou tyto teroristé.“

A závěrem hlas na téma náboženství, multikultura a political correctness. Nejblíže spolupracovníci bin Ládina jsou vzdělání lidé, ale jejich náboženské vzdělání, osvojené často na univerzitách v Saudské Arábii, v nich vypěstovalo: 1. vražednou nenávisť k Americe jako náboženskou povinnost, protože Amerika je velký Satan, 2. velmi úzkou definici zbožnosti či svatosti. Ta zahrnuje vyřazení žen z veřejného života, ze zaměstnání a vyššího vzdělání. Požaduje potrestání žen bitím, když např. mají vysoké podpatky nebo je jim vidět oči. Je nutné likvidovat umělecké výtvořky, jako Budhovy sochy, je nutné zakázat hudbu. Znásilňená žena nechť je zbitčována, protože muže vyprovokovala.

Taková poučení horlivě šíří nevdělaní mullahové, kteří málo vědí o slavné tradici islámu ve světové kultuře. Jejich náboženství je jakási perverze islámu. V náboženství se dali na nesprávnou stezku, jako kdysi evropští křesťané, kteří pálii čarodějnice, užívali při vyslechu mučení a v Anglii chtěli vyhodit parlament od povětří. Od Cromwella po Chomejního míšení světské moci a náboženského nadšení produkuje náboženskou diktaturu. Bohužel, my na západě strpíme mnoho nesmyslů ve jménu „respektování kultur“. Aby nebyli nazváni rasisty, Angličané, se zdráhají žalovat rodiče afrického původu za to, že dávají děvčátka obřezat, zdráhají se poskytnout pomoc divákům asijského původu, které jsou rodiči vhnány do vynucených manželství, zdráhají se odejmout rodičům karibského původu dítě, s nímž je brutálně zacházeno, mlčeli, když početní britští muslimové dvakrát schvalovali Chomejního trest smrti (fatvu) pro spisovatele Rushdieho. Zato se nezdřáhají zakázat vánoční ozdoby na ulicích města (Bradfordu), protože by mohly iritovat nekřesťany.

A nyní promiňte, musím končit, přišly nové Timesy. J. Pepmík, čtenář Timesů

Autor je profesorem FF UP na Katedře anglistiky a amerikanistiky.

Diskuse, názory, ohlasy

STUDENTSKÁ RUBRIKA

Co dělají odbory na UP

Otázkou zůstává, co dělat mohou? Jejich manévrační prostor je na jedné straně zužen zákonnými kompetencemi pro Akademický senát UP, jenž rozhoduje o rozpočtu UP, a tím také o výši mzdových prostředků. Na druhé straně jsme omezeni slušností k zaměstnavateli, s nímž můžeme sice kolektivně vyjednávat, vznášet k němu požadavky, ale dost přesně víme, kolik naše požadavky mohou činit a nemožné jsme až dosud nechtěli. Můžeme organizovat na podporu svých požadavků i nátlakové akce. Dokonce bychom mohli vyhlásit i stávkou.

Ale tato druhá strana našich možností pro mne zůstává velkou neznámou. Z úst předsedy AS LF jsem sice na mítnku UP (to byla výuka jen přerušena) slyšel slova o vyhlášení stávků, ale v konfrontaci se skutečností, že AS UP „potvrdil“ paní rektorku, která svou funkci dala k dispozici, ve funkci, mi tato slova nedávala smysl. (Domnívám se, že legálně se dá stávkovat jen proti zaměstnavateli – a tím je její Magnificence. Mohu se však mylit.)

Chci ale napsat, že i odbory se učí. Poučili nás naši zaměstnavatelé sdružení o České konferenci rektorů. I oni přestali být nekonečně trpěliví, donekonečna předkládající argumenty a stále jednající u stolu s těmi, kteří sice vyslechnou, ale nic neodělají. Byl pan ministr nařikal, požadovali a dostali. Myslím si, že je to správná cesta a my ji chceme napodobit.

Oslava

Naše univerzita nemohla zvolit lepší a důstojnější způsob oslavy 17. listopadu – Dne boje za svobodu a demokracii. Spojila ji s aktem slavnostního předání doktorských diplomů, docentských dekretů, ceny rektorky, ceny Klubu absolventů a příznivců UP a s uznáním vybraným vědecko-pedagogickým pracovníkům UP za výsledky jejich vědecké a umělecké práce. Rektorka oslovila svým projevem nové doktory a docenty ve zcela obsazené aule FF, aby připomněla události z uplynulých šedesáti let, které pro své mládí většinou zažít nemohli a znají je spíše jen z vyprávění svých rodičů, prarodičů a snad z hodin dějepisu.

Napadlo mě v té přeplněné aule, co asi vědí naši pracovníci o sametové revoluci, jak bouřlivě probíhala na univerzitě, kde studují. Vzdýr před dvanácti lety sotva odrostl dětskému kočárku a jejich starší kolegové, kteří letos ukončili magisterské studium, nebyli ještě ani v pubertě.

Generacemi vyslápané schodiště vedoucí k aule mi připomnělo vzrušující dny a týdny okupační stávkou studentů naší univerzity. Právě v téhle budově to vřelo dnem i nocí studentskou aktivitou, činností, odvahou a odhodláním vystoupit proti totalitní moci ve jménu spravedlnosti, pravdy a svobody. Kdo nezažil,

Proto KOR VOS UP přišla na jednání s vedením UP s následujícími požadavky:

- Vycházíme z toho, že průměrná měsíční mzda v ČR se přibližuje 15 000 Kč. To je u nás plat odborného asistenta s vědeckou hodností v 11. platové třídě, v posledním pásmu.
- Žádáme proto, aby tarifní platy v 10. – 13. třídě byly zvýšeny minimálně o 12 %.
- Protože nechceme, aby se platové nůžky rozvířaly, žádáme, aby v nižších třídách tarifní platy byly navýšeny o 15 %.
- Naše požadavky opíráme o informaci, že jistá část prostředků z oněch vydobytých 2 miliard je určena právě na nárůst mezd. (Mělo by jít o 526 milionů Kč.) Proto je toto navýšení reálné. Mělo by být ještě větší, protože vzhledem k nárůstu počtu učitelů zaměstnavatelem „vykořisťování“, což přiznává i vedení UP. Podle našich propočtů, bude-li rozpočet s navýšením pro VŠ schválen, námi požadované zvýšení mezd by se mělo objevit už v lednové výplatě.

Doufáme, že nás podpoří i jiné složky na UP, především pak AS UP.

PhDr. V. Klopal, Ph.D., PdF UP

netuší, jak opravdové a mocné působily tyto ideály vyššího principu mravního. Hned za dveří chodby v přízemí byl stolec s nonstop službou, kde dva studenti kontrolovali neznámé přichozí z obavy před infiltrací stávkokazů, donašečů a estébáků. Sem přinášeli olomoučtí občané stávkujícím studentům potraviny, nápoje, vitamíny a léky, tiše děkovali a povzbuzovali je. Sami takovou odvahu neměli a neměl ji ani sbor univerzitních pedagogů, až na několik výjimek. Vyčkávali s obavami v mysli a s nadějí v srdci. Monolit jediné politické moci v těch dnech ještě stál a hrozil. Jako již mnohokrát v pohnutých dobách naší vlasti vyšli studenti i před dvanácti lety jako první do vzpoury. Udělali konec lhostejnosti, zbabělosti a nemohoucnosti českého studenta. Byli skvělí. Jak jim naši vládní politici oplácejí?

M. Hejtmánek

„Pro mnohé bylo ono osudné dvacetiletí v prvé řadě obdobím intenzivního a později až zoufalého čekání – a tento pocit, posilovaný vědomím logiky historie a stále ještě někde pěstovanou vírou, že pravda by nejen měla, ale jednou vskutku musí zvítězit, jako by přecházel i na ty, kteří se do období veřejné lži sotva vbatolili, či dokonce se do oněch let teprve narodili. Jak jinak je si možno vysvětlit dramatickou proměnu apatické a zdánlivě apolitické studentské masy ve fascinující osobnosti, které přes noc stanuly nejen v čele, ale i v početných šicích stávkového hnutí?“

(Prof. Josef Jařab, první porevoluční rektor UP v úvodu ke knize fotografií Petra Zatloukala „Gaudemus“, vyd. UP spolu s nadací Charty 77 v roce 1990.)

NA PULTEK KNIHKUPECTVÍ

Knižní tipy

Knihkupectví Studentcentrum (Křížkovského 14) doporučuje studentům:

E. Jutikkala: Dějiny Finska (NLN)

Další svazek z řady dějin států mapující dějiny Finska od nejstarších dob po současnost.

U. Eco: Hledání ztraceného jazyka (NLN)

Autour obecně známých románů jako *Jméno růže*, *Foucaultovo kyvadlo* aj. se tentokrát ve své knize zamýšlí nad odvěkými pokusy nalézt dokonalý jazyk. Zároveň upozorňujeme na jeho nově vyšlý román *Baudolino* (Argo).

Dále upozorňujeme na dotisky:

J. Smolka a kol.: *Dějiny hudby* (TOGGA agency)

H. Buscha: *Deutsche Grammatik* (Langenscheidt)

-for-

... A PŘÍŠTÍ TÝDEN...

4. PROSINEC

Katedra sociologie a andragogiky FF, učebna č. 3, 11.30 hod.: Romská kultura – hmotná i duchovní. Pořádá Katedra sociologie a andragogiky FF.

5. PROSINEC

Teoretické ústavy LF UP, Hněvotínská 3, 16 hod.: Přednáškový večer k 5. výročí samostatného Trauma-

„Óda“ na iniciační večírek pro psychology

V pondělí 26. 11. se v U-klubu konala iniciační „Psychopárty“ pro studenty prvního ročníku psychologie.

Tuto iniciaci uskutečňují podle tradice studenti třetího ročníku.

Já jsem byl (např. s Johnym, Markem, Radimem a několika dalšími spolužáky a spolužáčkami) jedním ze studentů, kteří iniciaci pořádali minulý rok. Večírek se nám tehdy povedl. Podařilo se nám dokonce přilákat i některé učitele, což se v dřívějších letech (pokud já si pamatuji) mnohokrát nestalo. Nasadili jsme látku dosti vysoko (spokojenost po akci se zdála být velká) a těšili se, jak si s tím naši o rok mladší kamarádi poradí.

Když jsem se s dnešními třetíky bavil na začátku školního roku, měli strach, jak iniciační večírek zvládnou. Zdalo se jim, že bude hrozně těžké dosáhnout či přesáhnout úroveň našeho večírku.

To, co jsem však viděl mne opravdu „dostalo“. Program byl neskutečně vtipný a nápaditý, např. Honza s Davidem a Robertem krásně baletili, Svetlana s Honzou si zahráli na pionýry, nějaká dvě děvčata (alespoň myslím, že to byla děvčata) vařila jako čarodějové magický lektvar, ve kterém byla např. moč udatných bojovníků, sperma lvů, chciplá myš, netopýr... kéž bych si vzpomněl na všechny ty nápadité ingredience a „kecy“ okolo. Program byl daleko bohatší a nejsem schopen ho náležitě popsat. Kdo neviděl, nepochopí a rozhodně o něco přišel.

Pár informací, které ještě stojí za povšimnutí:

- Jako správný psycholog začnu s malou kritikou (... úsměv). Ty plakáty s nohama a možností hrát piškvoriky byly sice pěkné, ale připadaly mi dost nepřehledné (kdybych tě, Honzo, nepotkal, tak bych je asi nepochopil).
- Studenti nebyli iniciováni všichni najednou, ale po částech (např. pionýři „odinicovali“ část studentů, baletiči pár studentů, Arab ležící na pohovce a pokurkující vodní dýmku, španělské tanečnice atd.), což na rozdíl od předchozích ročníků akce bravurně obešlo jistý stereotyp spojený s několika desítkami opakování stejné iniciační procedury.
- Dobrým nápadem byla pro mne funky kapela, která hrála dost dobře a uměla včas odejít, neb se jistě funky všem nelíbí.
- Přišlo nám dost členů učitelského sporu (vyšších i nižších akademických hodností) a jejich karikatury byly povedené. Škoda jen, že doc. Alena Plháková byla pověšena o „něco“ níže a o „trochu“ později. Je mi jasné, že to nebylo nijak zle myšleno, ale mohlo ji to zamrzet.

K dalšímu průběhu večírku se nemohu vyjadřovat, neboť jsem jako nemocný člověk (dostávám se z chřipky) usoudil, že když budu ještě nějakou tu další minutu (hodinu) tančit jako „zbsilec“, tak si přivodím minimálně zápal plic. Věřím, že se večírek povedl až do konce.

Honzo, Davide, Roberte, Svetlano, Hanko, Maruško, Katko..., zkrátka vy všichni, kteří jste pořádali iniciační „Psychopárty“ pro studenty prvního ročníku psychologie, DĚKUJI VAM.

Váš Aleš Neusar,
student 4. ročníku FF UP, obor psychologie